

ÁLLATVÉDELEM

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
 ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“-NEK KÖZLÖNYE ≡

BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCZA 11-13. SZ. TELEFON 85-12.

Ezen lap közleményeinek utánnomását nemcsak szívesen megengedjük,
 hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként. □ □ Előfizetési ára 1 évre 2 korona.
 Tagok ingyen kapják.

VI. ÉVFOLYAM

1909 MÁJUS

.. 5. SZÁM ..

TARTALOM: Leszerelés. — Pestvármegye alispánjának körrendelete állat- és madárvédő egyesületek alakítása érdekében. — Budapest székesfőváros tanácsának intézkedése a madarak védelme érdekében. — A lóhús fogyasztás és a lovak sorsa. — *Egyesületi hírek:* Az O. Á. V. E. közgyűlése. — A Nagyváradai Állatvédő Egyesület megalakulása. — Szentgotthárd és Vidéke Állatvédő Egyesületének választmányi ülése. — Az Esztergom megyei Állatvédő Egyesület választmányi ülése. — Az Esztergom megyei Állatvédő Egyesület rendes közgyűlése. — A Soproni Állatvédő Egyesület választmányi ülése. — A Körmentdi Állat- és Madárvédő Egyesület megalakulása. — Az Aradi Állatvédő Egyesület. — Állat- és Madárvédő Egyesület megalakulása Vácon. *Állatok világa:* Fecskek mint mentők. — Adat a róka ravaszságához. — *Szemle:* A „madarak deputációja“ című vers és a földművelésügyi miniszter. — Haakon király és az állatvédelem. — *Vegyesek:* Visszaemlékezés egy fecskéfiókára. — *Hírek:* Darányi Ignác földművelésügyi miniszter. — A természeti emlékek fentartása. — Követésre méltó példa. — A bécsi állatvédő egyesület. — A párisi állatvédő egyesület. — *Irodalom:* „Ebtényésztés“.

Leszerelés.

Most, hogy az ország békés fejlődésének javára elég nagy zajjal és költséggel leszereltettük a közel szomszédból reánk agyarkodó ellenséget, mondhatni zajtalanul és szerencsére minden költség nélkül foly egy másik leszerelés, merem mondani szintén az ország fejlődése javára.

Évről-évre a káros rovarok és hernyók milliárdjai lepik el és pusztítják szántó földjeink, kertjeink, gyümölcsöseink, szőlőink termését, erdeink szálfaít és évről-évre milliónyi kiadásokkal egybekötött hatósági intézkedések, szerek, gépek és eljárások vétetnek alkalmazásba a mező- és erdőgazdaságot sújtó rovarkárok ellen, lehet mondani minden számbavehető eredmény

nélkül. A káros rovarok milliárdnyi seregeivel eredményesen csak az erdő- és mezőgazdaságra nézve olyanokra hasznos rovarevő madarak küzdhetnek meg.

Ahol ezek a madarak honosak, ott nincs maradványa a káros rovarnak, melynek csapásától a földmívelőt és a kertészt semmiféle más hatalom, eszköz vagy mód meg nem mentheti, mint a rovarevő madár áldásos működése.

A rovarevő madarak a mi legigazibb, legbecsebb, mondhatni nélkülözhetetlen szövetségeseink.

Hála Darányi Ignác földművelésügyi miniszter a hasznos madarak védelme érdekében évek hosszú során át vaskövetkezetességgel folytatott intézkedéseinek, intézményeinek, ismeretterjesztéseinek, telepeinek és propagandájának, ma már ugyszólván az egész or-

szág véérébe ment át az az igazság, hogy a madarat védeni kell és hogy a hasznos madarak védelme országos, sőt nemzetközi érdekű ügy.

Ennek a madárvédelemnek a szolgálatába állott a földművelésügyi miniszter biztatására a magyar társadalom is és ennek szervei közül az Országos Állatvédő Egyesület néhány év óta egész rendszeresen és céltudatosan fejt ki ez irányban tevékenységét.

Annak, hogy nemcsak hogy hasznos madaraink nem szaporodnak, hanem inkább fogynak, igen sok oka van. A mező- és erdőgazdasági kultúra fel nem tartóztatható haladása fokozatosan kevesbiti a madarak természetes fészkelőhelyeit. De rendkívüli nagy a madarakat üldöző ellenségek száma is. Igen sajnálatra méltó tény az, hogy a madarak ellenségei közül a legfélelmetesebb a gyermeksereg, mely a legmagasabb fákról is leveri a madárfészkeket, elszedi a tojásokat, kivégzi a fiókákat, mely gummipuskával, parittyával, Flaubert-puskával, lépvesszővel, csapdával, hálóval, hurokkal stb. ugyszólván egész éven át kiméltelen és kegyetlen irtóháborút visel a mi kedves barátaink, a madarak ellen.

Ennek a kegyetlen, évről-évre friss erőkkal gyarapodó, apró, de veszélyes ellenségnek leszerelését készíti elő, az ország lelkes néptanítóinak hathatós támogatásával, az Országos Állatvédő Egyesület.

Hogy minő eredménnyel, azt néhány számadattal óhajtom megvilágítani.

Az Országos Állatvédő Egyesület 10 fillérért egy gyermeknapért terjeszt a népiskolákban, mely erkölcsös és állatvédő olvasmányokkal már a tanév elején igyekszik a gyermekek közt hangulatot kelteni.

Ennek a naptárnak 1908/909. évi folyamából közel 90,000 példány kelt el a népiskolákban, majdnem kétszerese a múlt évi eredménynek.

Az egyesület által kezdeményezett és Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter által rendszeresített szép iskolai ünnep, a „Madarak és fák napja” mindig jobban gyökeresedik meg országszerte. Az Országos Állatvédő Egyesület a mai napig 4000 néptanítót látott el oly pályaművekkel, melyek a madarak és fák napjának miként ünneplésére nézve utbagazítást nyújtanak. Ha e néptanítók megtartják Apponyi szép intencióinak megfelelőleg a „Madarak és fák napja”-t, annak hatása alatt évenként több százezer apró madárpusztító inog meg botor, ellenséges indulatában.

De az Országos Állatvédő Egyesület Apponyi Albert gróf valóban liberális és mély belátású helyesléseivel ugyancsak a népiskolák keretében egy oly intézményt létesített, mely a hasznos madarak félelmetes kis ellenségeinek seregét a végképpen leendő leszerelés elé állítja.

És ez az intézmény az *Országos Ifjusági Madárvédő Liga*.

Ez egy tisztán a mi viszonyainknak megfelelő gyakorlati, egyszerű, de hatásában nagyarányu magyar eredetű intézmény.

A Ligának nincsenek alapszabályai, nincsen seholy sem elnöke, sem titkára, sem bevétele, sem kiadása,

sem ülései, sem jegyzőkönyvei, egyszóval semmi, ami egyleti szervezetre vall, tehát ami pedagógiai szempontból nem igen való az iskolába.

A Ligának csakis egyenlő köteleességekkel bíró tagjai vannak. A Ligának tagja minden iskolás gyermek, aki fogadalmat tesz, hogy az állatokat és madarakat szereti, hogy a háziállatokat kiméli, a madarakat és azok fészkeit, tojásait és fiókáit nem bántja stb. stb.

Az öt bekezdésből álló és az állat- és madárvédelemnek ugyszólván teljes kódexét dióhéjban magában foglaló fogadalmat a kis orvvadászok ünnepélyes alakban a tanító előtt leteszik, egy külön nyomtatott lapon aláírják és ugyanilyen szöveggel ellátott tagsági jegyet kapnak, mely az egész országban egyformán a Liga megalkotójának, az Országos Állatvédő Egyesület nevében van kiállítva.

Ezeket az alakosságokat kedvező módon egészíti ki az Országos Ifjusági Madárvédő Liga csinos kiállítású jelvénye, mely szintén az egész országra nézve ugyanegy.

Ez a jelvény azonban, miután 10 fillérnyi kiadást igényel, nem kötelező, míg a többi, a Liga szervezésével járó kiadásokat az Országos Állatvédő Egyesület fedezi, a nyomtatványokat díj- és portómentesen szállítja a népiskoláknak.

Eddig (1909. április hó) 140,000 iskolás gyermek tette le a fogadalmat és lett a Liga tagjává.

Mindenünnen csak azt halljuk, hogy ahol a Liga megalakult, ott a kis madárpusztítókból a madarak barátjai, a madarakat üldöző kis- és nagybereket fürge szemmel ellenőrző őrsereg keletkezik.

Apponyi gróf ennek a Ligának terjesztését az összes tanfelügyelőségek köteleességévé tette.

Ha e nagyértékű rendelet alapján előreláthatólag rövid idő múlva minden iskolás gyermek a madárvédő liga tagja lesz, ha derék tanítóinknak sikerülni fog ez intézmény jelentőségét a gyermekekkel jóakarólag megértetni, ha minden évben a fogadalmat a gyermekek ünnepélyesen megújítják és az iskolába ujonnan belépők során évről-évre új osztályok válnak a Liga csapataivá, akkor bátran mondhatjuk, hogy az Orsz. Állatvédő Egyesület nemcsak leszerelte a hasznos madarak legveszedelmesebb ellenségeinek seregeit, de szövetségeseiket teremtett belőlük.

(„Köztelek.”)

Máday Izidor.

Pestvármegye alispánjának körrendelete állat- és madárvédő egyesületek alakítása érdekében.

Az Országos Állatvédő Egyesület még a múlt évben tüzetes előterjesztéssel járult Pestvármegye alispánjához, melyben utalással arra, hogy a vármegyében Ráckeven és Szentendrén alakult állatvédő egyesületek működni megszűntek és másrészt hivatkozással arra, hogy állat- és madárvédő egyesületek alakítására nézve a vármegyében a lehető legkedvezőbb viszonyok

kinálkoznak, annak a kérésnek adott kifejezést, hogy ez az ügy a vármegye részéről érdeme szerint felkaroltassék.

A vármegye nagyérdemű alispánja rokonszenven fogadta az O. Á. V. E. előterjesztését és a kérdést a vármegyei gazdasági egyesület bevonásával tárgyalás alá vettette, mely tárgyalások eredménye kapcsán az alispán ur most a következő rendeletet adta ki:

32147. szám.
kig. 1908.

Valamennyi főszolgabíró és polgármester urnak.

Az állat- és madárvédelem nemcsak mezőgazdasági érdekekből fontos, de közmívelődési szempontból is különösen figyelemre méltó tényező, mert a szelidebb érzések fejlesztésének egyik eszköze.

Vármegyénkre, melynek egyik főjövendeforrását a gyümölcs- és szőlőtermelés képezi, a hasznos madarak védelme különös nagy fontossággal bír, mert kifejezni sem lehet azon károsodást, melyet gyümölcs-termő vidékeink a hernyók és káros rovaroktól, — melyeknek a hasznos madarak jóformán egyedüli pusztítói — szenvednek.

A termelő gazdaközönség érdekében való tehát, hogy a hasznos madarak megvédessenek és szaporodásukra mód és alkalom nyujtassék.

Az 1894: XII. t.-c. a hasznos madarak védelméről ugyan intézkedik, ezek pusztítását tiltja, sőt megtorolni is rendeli.

A törvény ezen üdvös intézkedésének azonban csak úgy lesz meg az eredménye, ha maga a társadalom szervezkedik az állat- és madárvédelemre. Maga a társadalom a közoktatással karöltve nevelje erre az ifjúságot, hogy lassan, fokozatosan elérjük azon célt, melynek elérésére a törvény is eszközöket nyujt.

Ez pedig csak úgy valósítható meg, ha az állat- és madárvédelem céljából alkalmas körzetként egyesületeket alakítunk, abban való közreműködésre a vidéki társadalom vezetőit megnyerjük.

Magam részéről azt látnám célszerűnek, ha ilyen egyesületek ott, ahol lehet, elsősorban járásonként, r. t. városokként alakulnának, melyek később községenként fiókegyesületeket létesítenének s a közigazgatástól támogatva, társadalmi uton készítenék elő ezen fontos szervezkedés láncolatát.

A főszolgabíró és polgármester urakat hívom fel első sorban, hogy tárgyalják meg ezen fontos ügyet a járási (városi) mezőgazdasági bizottságban, vagy e célból összehívandó értekezleten és nyerjenek meg ezen ügynek oly egyéneket, kik általában, de különösen a nép között minél több híveket szerezzenek ezen eszmének s annak megvalósítását alkalmas helyen meg is kezdjék.

Amennyiben a vármegyében több helyen alakulnának ily egyesületek, a vármegyei gazdasági egyesületben helyi csoportot alakítva, a magyarországi állat- és madárvédő egyesületek szövetségének is szervét képeznék.

A tájékoztató iratokat mellékelve küldöm azzal,

hogy amennyiben ily járási vagy városi egyesület alakításához még egyéb adatokra szükség volna, forduljanak „Az Országos Állatvédő Egyesület”-hez Budapest IX., Ernő-utca 11—13. szám és a vármegyei gazdasági egyesülethez.

Budapest, 1909 április hó 15-én.

Fazekas Ágoston
alispán.

*

Az Országos Állatvédő Egyesület külön iratban fejezte ki köszönetét az alispán urnak jelentős intézkedéséért és kijelentette, miszerint kellemes kötelességének fogja ismerni azt, hogy a közigazgatási hatóságokat az állat- és madárvédő egyesületek alakítására irányuló lépéseiben tőle telhetőleg támogassa.

Részünkről csak a legnagyobb elismeréssel regisztrálhatjuk a pestvármegyei alispán intézkedését és azt az óhajást fejezzük ki, vajha példája az ország mindama vármegyében, melyek a haladásnak hódolnak, buzgó követőkre találna.

Budapest székesfőváros tanácsának intézkedése a madarak védelme érdekében.

Az Országos Állatvédő Egyesület már 4 évvel ezelőtt a magyar Ornithológiai Központtal egyetértve a székesfőváros több pontján, részben a Városligetben, részben magán kerttulajdonosoknál kísérletképpen mesterséges fészek-odukat helyeztet el. Utóbb azzal a kérelemmel fordult az O. Á. V. E. a székesfőváros tanácsához (az 1907. január 23-án kelt kérvény szövege az „Állatvédelem” 1908. évi májusi számában a 3-ik oldalon olvasható), hogy kívált a budai hegyekben lévő városi ligetekben és faültvényekben minél több fészekodut és etetőkészüléket helyezne el az éneklő madarak szaporítása érdekében és ezen példa követésére a villa- és kerttulajdonosokat is buzdítaná.

A székesfőváros tanácsa március 27-én a hasznos madarak védelme érdekében egy hirdetést tett közzé, mely a legnagyobb hálára kötelezi nemcsak az állatvédőket, hanem mindenkit, aki a természetnek, a szépnek barátja.

Midőn a szóban forgó hirdetés teljes szövegét alább közöljük, a legnagyobb köszönettel adózunk a székesfőváros tanácsának e derék intézkedéseért, melyet előreláthatólag az ország többi városai is követésre méltónak fognak találni.

Az O. Á. V. E. külön iratban mondott köszönetet a székesfőváros tanácsának.

297.954/908. VI. tan. számhoz.

HIRDETÉS.

A székesfőváros tanácsa méltányolva az állatvédő egyesületnek a madárvédelem pártolása iránt ország-szerte megindított működését, a madárvédelmet a

székesfőváros területén az eddiginél fokozottabb mértékben kívánja pártfogásában részesíteni.

Ezen cél érdekében a székesfőváros tanácsa az egyes erdőöri és mezőöri lakok környékén madáretető helyeket létesített és fészekodukat állított fel, amelynek gondozásával és felügyeletével saját közegeit bizta meg.

Miután a cél csak úgy érhető el, ha ezen etetők és fészkelők a kellő kiméletben részesülnek, — felhívja a tanács a székesfőváros közönségét, hogy ezen kiméletet a maga részéről is gyakorolja és azoknak rongálását és a madarak bántalmazását akadályozza meg.

A hasznos és az éneklő madarak számának folytonos apadása előmozdítja a kártékony rovarok szaporodását; ezért a telek-, kert- és nyaralótulajdonosok a saját érdekükben cselekednek, ha a hasznos madarak óvása és tenyésztése érdekében etetőket és fészkelőket állítanak fel és a madarak védelmét minden egyéb rendelkezésükre álló módon is előmozdítják.

A fészekodukat a magyar ornithológiai központ felügyelete alatt álló „Kühnel-féle első magyar fészekodugvár, Baranya-Kárászon“ készíti, ahol fészekodu (A minta 70 f., B minta 90 f., C minta 60 f.), fészek (60—70 f.), etető kunyhó (30 K), etető állvány (10 K) és madárkalács (1 kiló 1 K) mindig kapható.

A fészkelők beszerzése és elhelyezésére, valamint minden, a madarak óvása és tenyésztésére vonatkozó kérdésre nézve felvilágosítást készséggel ad „A Magyar Ornithológiai Központ“ (VIII., József-körut 65. sz.) „Az Országos Állatvédő Egyesület“ (IX., Ernő-utca 11. sz.) és a székesfővárosi gazdasági hivatal erdő- és mezőgazdasági osztálya (I., Retek-utca 44. sz.)

Budapesten, 1909. évi március hó 27-én.

A székesfőváros tanácsa.

*

A székesfőváros ligeteinek és befásított területeinek madárvilága Guckler Károly erdőmester ügyszere- és szakértelemteljes ténykedése mellett csakhamar gyarapodásnak fog indulni. Nála az ügy jó kezekben van. Most már csak az kívánatos, hogy a villa- és kerttulajdonosok is megszivleljék a tanács figyelmeztetését. Részünkről szívesen járunk az érdeklődők kezére. A Kühnel-féle gyár készítményei az O. Á. V. E. székházában megtekinthetők és ugyanott árjegyzékek, valamint a fészkelő odúk és etetők alkalmazása körül követendő eljárásra nézve szakszerű utmutatásokat nyújtó nyomtatványok díj nélkül kaphatók.

A lóhusfogyasztás és a lovak sorsa.

Több mint egy évtizeden keresztül küzdöttünk azért, hogy a lóhus, ezen jó és olcsó népelelmi cikk a közfogyasztásba kerüljön. Magán a szegény nép ételmezésének gondolatán kívül az a remény vezérelte lépéseinket e dologban, hogy ha lóvágóhidak, lóhus-árusító székek keletkeznek (mint keletkeztek is a székesfővárosban, de országszerte máshol is), úgy bizonyára erősen megritkul majd, sőt idővel el is tűnik a szem elől a munkára már nem, de a fogyasztásra még alkalmas az

a ló, amely sanyarogni kénytelen, szánalmat és botrányt keltve uton-utfélen, s elfoglalja lassan-lassan a helyet a járművekbe fogva oly ló, amely a létező rendeleti szabályoknak megfelelő, t. i. ép, egészséges, erőteljes, munkabíró.

Nem mondjuk, hogy semmi se történt ebben a javulás felé, de állítjuk, hogy a lósanyargatások még ma is nagy mértékben folynak, mintha az ez ellen hozott rendeletek csak arra adták volna ki, hogy azokhoz ne alkalmazkodjon, azokat ne tartsa be igen sok fuvaros, bérkocsis.

Tapasztalataink alapján kijelenthetjük, hogy évek óta nem láttunk pl. Budapesten annyit lezsarolt, szánalmat keltő, gyakran már virslinek se való rossz lovat s rég láttunk annyit lókinzást, mint az idén. Ugy látszik, hogy a lendülésnek indult építkezési vállalkozás ujabban ismét sok oly fuvarost állít a versenyzésbe, akiknek lóról, fuvarozásról, élőmotor erejének használásáról, idevágó hatósági és törvénybe iktatott rendelkezésekről halvány sejtelmük sincsen s csak arról tudnak, hogy ime a fuvarozót keresik, fizetik, fuvarozónak felcsapni tehát jó lehet. Így kerülnek aztán járművek elé csak vágóhídra való erőteljes, munkát már nem bíró lovak, világra szóló szégyenére remek fővárosunknak, így kizoztatnak ezek itt az utolsó leheletig, látványokat produkálva, csődületeket, forgalom-fennakadásokat okozva, amik megbotrányoztatók, csak valamennyire nemesen érző emberre szívetfacsarók, a jövőendő ember-generációra lélekdurvítók, erkölcsrontók.

Csak imént konstatáltuk egy mézshabarcs-szállító jármű elé fogott, két már kimusztrált omnibusz-lófogatnál, hogy 62 (mond: hatvankét) métermázsra terüt kellett szánalmas gyötrődéssel vontatniok, egy terüt, amelynek fele is sok két ily lóra! Hogy mit kell kiállniok az ilyen szánalomra méltó állatoknak addig, míg aztán kegyetlen ostorcsapások és egyéb bántalmazások után végkép kimerülve összeroskadnak, hogy aztán az állatvédő egyesület mentőkocsija szedje fel őket — azt nem nehéz elképzelni.

Hasonló szomorú állapotok tapasztalhatók a bérkocsi-iparban is, nem kis számu tulajdonosoknak kivált u. n. éjjeli szolgálatot tevő fogatain. Erre vonatkozó panaszok egész halmaza gyűl össze az országos állatvédő egyesületben, amely természetesen nem tehet egyebet, minthogy untalan jelentgeti az állapotot az illetékes rendőrkapitányi hivatalnak s folyton kéri a kihágóknak súlyosabb büntetését, ebben látva kivált a kalamitás javításának lehetőségét s még abban, hogy a bérkocsira szoruló közönség szokja meg a válogatást s ha elkerülheti a szánalmas lovu fogatot, ne vegye azt igénybe, hanem használja a jót, (az sem drágább), egyben szokja meg a közönség a kocsihoz odaszólni, hogy ha lovát ostorozza, a járműről leszáll, s végre ne röstelje az efféle állapotokra a legközelebbi rendőrőrszem figyelmét felhívni; annak szorgos kötelessége abban okvetlenül eljárni.

További csalódás ért a lóvágóhid felállítására irányult törekvéseinkben abban, hogy a fogyasztásra összeszedett lovak között a sánta-bénák, sőt csonttörtött, 3 lábön ugráló nyomorult párák, kegyetlen

embertelenséggel tereltetnek ma is a bécsi lóvágók itteni gyűjtőtelepére, onnan lábon a vasuti indulóházhoz; hol vagonba rakatnak és szállítatnak tovább, rendszerint Bruckig, onnan pedig többnyire megint lábon hajtvva Bécsbe.

Jellemző még a bécsi lóvágók ágenseire, hogy nem riadnak vissza a budapesti lókorházak felkeresésétől sem s rábeszélük a kúra alatt álló lovak tulajdonosait, állatjaik eladására.

Mindez üzemek közben, hogy minő irtóztató állatkinzások merülnek fel, azt nem szükséges külön ecsetelni.

Egy másik közleményre tartjuk fenn annak a fel-tárását, hogy ezen bécsi lóvágók s illetőleg hajcsárjaik minő furfangokkal játszák ki az ellenőrzésre hivatott rendőrség és csendőrség figyelmét s arról is máskor szólunk, hogy a bécsi állatvédő egyesülettel karöltve, minő lépéseket tettünk s teszünk még ez ügy érde-
kében.
m. m.

Egyesületi hírek.

Az Országos Állatvédő Egyesület közgyűlése és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének nagygyűlése május hó 9-én tartott meg a Köztelek disztermében.

A jelen számban, kivált a vidéki állatvédő egyesületek részéről beküldött anyagalmaz miatt nem kerülván tér a fenti gyűlések terjedelmes jegyzőkönyvének közzétételére, kénytelenek vagyunk azt a jövő számra halasztani.

A Nagyváradi Állatvédő Egyesület megalakulása.

A Nagyváradi Állat(madár)védő Egyesület f. évi április hó 24-én igen szép számu érdeklődő intelligens közönség jelenlétében megalakult. Képviselve volt ez alakuló gyűlésen Nagyváradi város egész társadalma, a törvényhatóság fejei, a főispán, polgármester, hivatalnokok, tanárok, tanítók, lelkészek, az iparos és kereskedő osztály, birtokosok, de ami legmegnyugtatóbb, nagyszámu diszes hölgyközönség.

Az Országos Állatvédő Egyesület kiküldöttje, chernelházi Chernel István urnak kiválóan érdekes és mindvégig lebilincselő, szép előadásának hatása alatt az elnöklő polgármester, Rimler Károly urnak azon kérdésére: kívánják-e a jelenlevők a nagyváradi állat(madár)védő egyesületet megalakítani? és kívánnak-e az Országos Állatvédő Egyesület Szövetségéhez csatlakozni? egyhangu és kitörő lelkesedéssel lett megadva a válasz: igen, akarjuk és csatlakozunk az Állatvédő Egyesület Országos Szövetségéhez.

A minta alapszabályokat változtatás nélkül elfogadva, az egyesület tisztikara és választmánya következőleg lett közfelkiáltással — az előterjesztett javaslat alapján — megválasztva:

Védő: Bártfai Glac Antal, Nagyváradi és Bihar-megye főispánja.

Diszelnökök: Rimler Károly polgármester, dr. Miskolczy Ferenc alispán.

Elnök: Lovag Wertheimstein Alfréd nyug. cs. és királyi százados, birtokos.

Alelnökök: Dr. Tury László városi főügyész, dr. Tóth Mihály főreáliskolai tanár (ügyvezető).

Titkár: Vaday József közs. el. isk. igazgató.

Pénztáros: Jelinek Géza városi számvevő.

Jegyző: Kovács János közs. el. tanító.

Ügyész: Dr. Gyémánt Jenő ügyvéd

Választmány: Balogh Mihály országgy. képviselő (Nagyszalonta), dr. Berkovits Ferenc ügyvéd, Bordé Ferenc városi főjegyző, Böszörményi Géza ügyvéd, Des Escherolles Krusper Gilbertné, sz. báró Podmaniczky Emma, dr. Hoványi Géza takarékp. igazgató, Kertész Miksa prem. főgymn. tanár, Komlóssy József városi gazd. tanácsos, Lukács Ödön városi adótanácsos, Magdics Károly r. k. el. tanító, dr. Matolai Károly orvos, dr. Mártonffy Bogdán ügyvéd, dr. Molnár Imre jogakad. tanár, Nadányi Károly orsz. képviselő, dr. Szabó József földbirtokos (Jankafalva), özv. dr. Személy Kálmánné polg. I. isk. tanítónő, Székely Sándor káptalani főszámvevő, Szücs Izó iparisk. igazgató, Telegdi József birtokos (Mezőtelegd), Vasady Lajos kir. tanfelügyelő, Vidovich Béla főreálisk. tanár, Weingartner Andor gazd. egyt. titkár, Windisch Márton városi majoros, Zathureczky István birtokos (Czeczke).

Szövetségi képviselők: dr. Halász Lajos országgy. képviselő, Szokoly Tamás országgy. képviselő.

A közgyűlésen elnöklő polgármester ur megnyitójában kiemelte az egyesület megalakítása körül kifejtett fáradozásomat, a siker érdemének elismeréséül.

Bármennyire örülök az alakulás fényes sikerének, én e sikert magamnak nem tulajdoníthatom. Az érdem és az elismerés városunk nemeslelkű közönségét illeti, ki szeretettel és bizalommal fogadta az állatvédelem eszméjét; azokat illeti meg, kik az én törekvésemet megértették s biztattak, támogattak nemes célu s közjóra irányuló munkámban.

Nem én fogadom tehát a köszönetet, sőt én köszönöm hálásan a támogatást, a biztatást, az érdeklődést és rokonszenvet, melylyel mindenütt találkoztam.

Hálás köszönetemet nyilvánítom tehát e helyen első sorban *K. Nagy* Sándor kir. táblabíró urnak, az O. Á. V. E. tiszteletbeli elnökének, ki az első biztatást és utbaigazításokat adta, marosi *Máday* Izidor nyug. miniszteri tanácsos urnak, az O. Á. V. E. elnökének, kitől a lelkesítő megbízást vettem s a szervező munkálatok minden mozzanatánál meleg érdeklődésével fokozta munkakedvemet s kiben az állatvédelemnek valóban apostoli vezetőjét tanultam ismerni. Köszönetem fejezem ki *Lukácsy* Lajos ügyvéd urnak, az aradi állatvédő egyesület elnökének, ki levélben és személyesen is felkeresve, szintén meleg érdeklődéssel kísérte működésemet. Hálás köszönetet mondok a mi törvényhatóságaink fejeinek, bártfai *Glac* Antal főispán és *Rimler* Károly polgármester urnaknak, kik a nemes ügyet felkarolták s támogatásukkal segélyemre voltak; a helyi sajtónak és különösen a „Nagyváradi“ szer-

kesztője: Sas Ede urnak, ki teljes készséggel nyújtott tért tekintélyes lapjában minden közleményemnek.

Fogadja mély köszönetemet *Wertheimstein* Alfréd lovag, cs. és kir. nyug. százados ur, ki az egyesületet a legmesszebb menő pártolásába fogadva, annak félszáz tagot gyűjtött s az elnöki tisztség elfogadásával egyesületünk prosperálását biztosította.

És midőn hálás köszönetem részesévé teszem egyesületünk minden tagját, egyttal kérem őket, hogy azt a nemes érzést, mely az állatok iránt szívőkben a szeretet és könyörület mély tengeréből fakadt, ápolják, növeljék a néma szenvedők javára s a humanizmus dicsőségére.

Isten áldása legyen törekvéseinken!

Dr. Tóth Mihály,

főreáliskolai tanár,
a Nagyváradi Á. V. E. ügyv. alelnöke.

Szentgotthárd és Vidéke Állatvédő Egyesülete f. é. április hó 30-án *választmányi ülést* tartott.

Jelen voltak: Fodor Árpád alelnök, Vég Gyula titkár, Pum Károly pénztáros, Huber Miksa és Nádassy Kálmán számvizsgálók, Urweisz József és Reischl Gyula vál. tagok.

Az alelnök fájdalmas szavakkal emlékezett meg *Káposztássy Jusztinián* elnök gyászos elhunytáról. A kiváló férfiú ciszterci rendű tanár és jószágkormányzó volt és sokoldalú munkássága közepette buzgón és szakértelemmel művelte az állatvédelmet. Az egyesületnek egyik alapítója és kezdettől fogva, vagyis 7 év óta, egészen f. é. április 9-én bekövetkezett haláláig lelkes és tekintélyes hivatott elnöke volt. Az óriási gyászban, mellyel utolsó útjára kikísérték, az egyesület is méltó módon résztvett: megjelent a végtisztségen, koszorut tett ravatalára, részvényilatkozatot küldött a renház perjelének. Az O. Á. V. E. elnöksége is meleghangu részvényilatkozatot küldött. Áldott emlékét nemcsak az ő alkotásai, nemcsak jegyzőkönyveink és évkönyveink őrzik meg, hanem megmarad a szívünkben is, mint szentkép az oltáron.

Nagy veszteség érte még az egyesületet Schaffer Imre dr. ügyvéd buzgó vál. tag elhunytával is. Rajtuk kívül még Fodor Károly és Tomka Károly lelkes vál. tagokat, Molnár Endrénét, kir. körjegyző özvegyét, Wehofcsics Károly nyug. körjegyzőt és Philipp Miksa kereskedőt gyászolja az egyesület.

Végül egy liliumhullásról szólt az alelnök szivrehatóan. Wunsam Iván V. osztályos gimn. tanuló, buzgó ifjusági tag, aki mint az egyesületi pénztáros unokaöccse és fogadott fia az egyesületi munkálatokban évek óta szorgalmasan résztvett, a kiváló tanulóifju szegény özvegy anyjának egyetlen gyermeke, ő hagyta itt szerető vidám körét és tette azt szenvedővé.

E gyászos jelentések után a választmány elhatározta, hogy a közgyűlés f. é. május hó 13-án délután 5 órakor a városháza nagytermében lesz.

A pénztáros jelentette, hogy 4 kisebb és 11 nagyobb etető házikót állított fel az egyesület a télen helyben és a szomszédos falvakban. Az egyesület fészekodvakat akart helyben készíttetni, de a vállalkozó

asztalos műhelye leégett. Az egyesület 50 db fészekodvat küldött szét az idén ingyen és a jelen ülésen 100 új odu megrendelésére kapott megbízást az elnökség.

A titkár, aki erdőfőmérnök, megbízást kap, hogy megjutalmazandó erdő-, mező- és rendőrök névsorát terjessze a közgyűlés elé, mely 60 K-t fog kiosztani serkentésül.

A szövetségi közgyűlésre a választmány az alelnököt küldi ki meleg üdvözzel.

Az O. Á. V. E. elnökségének felhívására tisztelettel jelenti a választmány, hogy a madarak és fák napja érdekében már minden lehetőt elkövetett az egyesület, nemcsak a maga hatáskörében, hanem még azon kívül is.

Herman Ottó ujkiadású művéből, mely „A madarak hasznáról és káráról” címet viseli, 20 példányt oszt szét az egyesület a tanév végén jó tanulók között.

Az alelnök előterjesztette, hogy egy régebbi terv szerint ne emelje-e föl a közgyűlés a választmányi tagok számát az ideai nagy tagszaporulás folytán 16-ról 30-ra. A választmány nem tartotta eléggé szükségesnek az alapszabályok költséges és fáradságos megváltoztatását.

F. Á.

Az Esztergom megyei Állatvédő Egyesület január hó 31-én*) tartotta választmányi ülését.

Jelen voltak: Marosi József elnök, Viola Kálmán, Szölgvényi Gyula, Bleszl Ferenc, Schönbeck Imre, Székely Henrik, Leitgeb János és Bárdos József titkárjegyző.

Az elnök közléseinek során előadja, hogy 1. Máday Izidor ur öméltsága, az O. Á. V. E. elnöke, levélben elismerését fejezte ki a helyi egyesület eddigi működése fölött, s további tevékenységre buzdít. 2. Vas Pál erdészeti tanfolyam-hallgató köszönetét fejezi ki az egyesület részéről nyert lődijért, melyet intézetének előjárósága ünnepélyesen nyújtott át neki. 3. Szvoboda Ilonka urhölgy és Székely Henrik állatorvos ur madáreloséget ajándékoztak az egyesületnek, s ezért indítványozza az alelnök, hogy a választmány köszönetet mondjon az adakozóknak. 4. Tafferner Béla lugosi reáliskolai igazgató egy gyakorlati eszmékben bővelkedő utmutatófüzetet adott ki, melyet kiválóságánál fogva terjesztésre ajánl. 5. Jelenti az elnök, hogy a hasznos madarak közül, a szigorú tél következtében, sok elpusztult; s hogy a megmaradottak ellenálló képessége fokoztasék, hetenkint négyszer kellett etetni azokat. 6. Egy magát megnevezni nem óhajtó főur 16 fészekodu beszerzésének költségét fedezte. 7. Dr. Viplinger Ödön ügyvéd már másodizben jelentette be az egyesület kötelékéből való kilépését; ezt azonban az alapszabályok értelmében nem vehetjük egyszerűen tudomásul, mivel a tagsági kötelezettség 3 évre terjed ki, s ennek folytán az elnökség felhívja ez utóbbi körülményre nevezett ur figyelmét.

A számvizsgáló bizottság jelenti, hogy a pénztáros számadása teljesen rendben találtatott; mire Schönbeck

*) A jelentés csak április 21-én érkezett e lapok szerkesztőségéhez.

Imre, Magyar László és Viola Kálmán bizottsági tagok hitelesítik azt.

Költségelőirányzat az 1909. évre.

Remélhető bevétel:

1. A rendes tagsági díjakból (80 tag)	160 K
2. Az elhelyezett tőke kamataiból (alapító tagsági díjak)	10 „
Összesen	170 K

A kiadások összege a bevételt meg nem haladhatja.

Szölgvényi Gyula vál. tag bejelenti, hogy a pék-ormester figyelmeztetés dacára is fegyverrel lödözi a madarakat. A választmány erre kimondja, hogy Hauser Miksa ezredes átíratban keresi meg, miszerint annál is inkább tiltaná meg a lödözést, mivel emberben is eshet kár.

Az Esztergommegei Állatvédő Egyesület január hó 31-én tartotta rendes közgyűlését.

Jelen voltak Marosi József elnök, Viola Kálmán, Szölgvényi Gyula, Bleszl Ferenc, Magyar László, Philip Konrad pénztáros, Lindtner János, Grósz Ferenc, Schönbeck Imre, Székely Henrik, Leitgeb János, Bárdos József stb.

1. Marosi József elnök mint fájdalmas jelenséget állapítja meg, hogy a rendes tagok száma fogyóban van; de bizik a megjelentek úgyszeretében s reméli, hogy a nemes cél szolgálatára új tagokat fognak toborozni.

Örvendetes eseményt is jelent egyuttal, amennyiben erkölcsileg megerősödött s támaszt nyert az egyesület az által, hogy Vaszary Kolos hercegérsek ur O főmagasságát és méltóságos dr. Kohl Medárd v. püspök urat szintén az alapító tagok sorában üdvözölhetjük; hiszi, hogy a nemes példa követésre talál.

2. Bárdos József h. titkár felolvassa titkári jelentését, melyből közöljük a következőket:

Mélyen tisztelt közgyűlés! A feltartóztathatlanul előretörő művelődéssel a humanizmus nemes eszméi is egyre szélesebb mederben terjednek el. Ennek köszönhetjük számos olyan intézmény létesítését, amely még néhány évtized előtt is, legalább részben ismeretlen volt. Dacára eme ténynek, sokan szeretik korunkat az önzés korszakának nevezni, pedig lépten-nyomon találunk rá cáfolatot.

Ilyen a művelt ember lelkületére való intézmény az állatvédelem is, melynek célja kiirtani az emberekből a vadságot és durvaságot; kiméletet és jó bánásmódot szerezni a hasznos házi állatoknak; hasznot tenni a földművelésnek a madarak védelme és szaporítása útján; végül az iskolás gyermekekkel megkedveltetni a természetet, különösen a növény- és állatvilágot és belőlük emberségesen érző embereket nevelni.

Az állatvédelmi eszmék csak a kulturnemzeteknél található fel, míg a műveltség alsó fokán álló népek legjellemzőbb bűne az állatok iránti kegyetlenség. Nem tökéletes tehát az a civilizáció, mely Istennek néma és tehetetlen teremtményeit kizárja az emberek könyörületéből.

Igen érdekesen jellemzi az állatvédelem ellenségeit nagynevű közoktatásügyi ministerünk Apponyi Albert gróf, ki már ezen a téren is alkotott érdemeset, a „Madarak és Fák“ ünnepének létesítésével, s ki a többi között így szól: „Aki valamely érzőlénynek szenvedését közömbösen tudja nézni, annak lelke kész talaj a gyilkosság gondolatának megtermésére, csak az kell, hogy a szenvedély szele a magot odavigye“.

Enyhébb módon bár, de nem kevésbé hathatósan buzdítanak az állatvédelemre a jeles természettudósunk, Herman Ottónak következő szavai: „Annak a nemzetnek nyujtanám a műveltség palmaágát, amely nem éri be többé azzal, hogy gyöngé és védtelen embertársát oltalmazza, a nyomorgót felségíti, az elhagyatottat keblére öleli, hanem kiterjeszti jóindulatát, védelmét és gyámolítását a nálánál alsóbb rendű, de mégis csak élő és érző lényekre az állatokra is.“

Vármegyénk és városunk művelt s minden jó és nemesért lelkesülő közönsége már rég átérzte nagyjainknak föntidézett szavaiban rejlő igazságot, s hogy mennyire szükségesnek tartotta és tartja az azok szellemében való cselekvést, megmutatta 1907. évi február 13-án, midőn egy lelkes kis csapat meghívására megragadta az első alkalmat, s az ugyan e helyen lefolyt közgyűlésen Gyapay Pál főispán úr öméltségének védnöksége alatt, megalakította az „O. Á. V. E. Esztergommegei Fiókját.“

Hogy az egyesület kitűzött és vállalt feladatának mennyiben felelt meg, arról számot ad jelentésem, melyet a következőkben van szerencsém előadni:

Alapszabályaink a múlt év folyamán megerősítést nyertek s most már kinyomatva állanak a tagok rendelkezésére.

Az általános állatvédelem terén sikerült elérnünk azt, hogy a nagy közönség figyelme ráterelődött ügyünkre.

Az érdeklődés felkeltése és ébrentartása céljából az összes tagok a tagsági díj fejében megkapták az „Állatvédelem“ c. folyóiratot, melyet a központ nagy áldozatok árán ad ki. Továbbá az állatvédelmi ügy néhány önzetlen barátja, valamint a helybeli tanár- és tanítótestület több tagja, dicséretes buzgalommal két hónapon át, összesen 32 előadást tartott a katonaságnak. Nevezetesen Perger Lajos esperes, Bodrogközi Zoltán gazd. szaktanár, Klinda Károly tanítóképző int. tanár és Szölgvényi Gyula ig. tanító urak az állatvédelem és gazdaságtan, Kuszenda János főállatorvos az állategészségügyről, Litsaer Sándor a gyümölcsészetről, Grátzer Pius főgymn. tanár a madárvédelemről, Szoleczki János és Vitál István pedig szociális, természettudományi és állatvédelmi kérdéseket fejtegettek.

A madarak védelme és szaporítása érdekében 265 darab fafészekodut és 25 darab fa- és madárvédő tilalmi táblát helyezett el az egyesület a város bel- és külterületének minden pontján; gyermeknapárt pedig a tantestület közreműködésével 750 darabot ingyenesen osztott ki. A madárvédő ligának 800 gyermek lett tagjává. Kisérlet történt a cserép fészekodukkal is, melyeket Magyar László, jóhírű kályha-

gyáros hozott forgalomba s melyek igen jól beváltak, mivel az időjárás behatásának ellenállanak, nem repednek meg, mint a fafészekoduk.

Esztergom sz. kir. város alapító tagul lépett az egyesületbe s évente 50 darab cserépodu elhelyezését helyezte kilátásba oly módon, hogy azok az erdőn a 20 éves vágásba kerüljenek.

A tavalyi év telén 48 madáretető nyújtotta a madárkáknek a táplálékot s ezekből 40-et magánosok láttak el eleséggel.

A ragadozó madarak, nevezetesen a rabló szarkák a múlt tavasszal módfelett elszaporodtak s garázdálkodásukat megakadályozandó lövetni kellett azokat. Az elnök ur közbenjárására, hatósági engedéllyel Vas Pál erdész két és Rajner Lajos egy idényen át pusztította a ragadozókat, miért is az első 10, az utóbbi 5 kor. lődjában részesült.

Az állatvédelem ügye egyébként, dr. Reviczky Elemér h. rendőrkapitány ur közlése szerint, városunkban elég jól áll, mert panasz, illetve feljelentés mindössze 3 érkezett hozzá, melyeket saját hatáskörében intézett el.

Köszönő iratot intézett az egyesület az „O. Á. V. E.” budapesti központjához, továbbá Kakass Kálmán, Herman Ottó, Chernel István urakhoz és a helyi sajtóhoz jóindulatu támogatásukért; Székely Henrik állatorvos urnak táplálék gyűjtésért elismerését és köszönetét nyilvánította.

Fogadják végül mindazon hatóságok és egyesek, kiket itt felsoroltam, valamint azok, kik itt felsorolva nincsenek, de törekvéseinkben támogattak, a leghálásabb köszönetünket.

A közgyűlés a jelentést helyeslőleg tudomásul vette s úgy az elnöknek, mint a választmánynak köszönetet szavazott odaadó működéséért; majd Philip Konrád indítványára Bárdos József helyettes titkárt egyhangulag rendes titkárrá választotta.

Philip Konrád pénztáros jelentése szerint az egyesületnek 494 korona alaptőkéje van.

A közgyűlés a pénztárosnak a felmentvényt megadva, szintén köszönettel adózott.

4. Székely Henrik állatorvos ur indítványozza, hogy az állatvédelem hathatósabb előmozdítására, tüzzön ki az egyesület jutalmakat a közrend- és mezőőrök részére. Elnök ur a költségvetés keretében hozzájárul az indítványhoz, mire az határozatba ment.

5. Az elnök ur indítványozza, hogy az egyesület kérje fel a helybeli vadásztársaságot hirlapi nyílt kérelem alakjában a ragadozó madarak üldözésére. Ezen indítvány is elfogadtatott s a cikk megírásával a titkárt bízta meg a közgyűlés.

Ezzel a tárgysorozat kimerítettvén, az elnök éltetésével a közgyűlés véget ért.

A Soproni Állatvédő Egyesületnek f. évi április hó 23-án tartott választm. gyűlése. 1. Az új választmány határozata folytán az alapító tagsági díjak továbbra is a tak. és kölcs.-egyletnél maradnak elhelyezve.

2. A kanári-tenyésztési ügyosztály elnökének és tagjainak megválasztásától most is eltekintenek, mert

sajnos, most sem várható, hogy az ügy irányában érdeklődő vállalkozók találkozzanak.

3. Első titkár előadja a következőket:

a) Az országos állatv. egyes. közlése szerint az itteni iskolák az idei gyermeknaptárból 868 példányt vettek meg.

b) A városi rendőrfőkapitányság közlése szerint 1908-ban Tóth János I. oszt. rendőr 5, Molnár János és Németh Ferenc II. oszt. rendőrök két-két és nyolc más rendőr egy-egy állatkinzási esetet, Boka Károly rendőr pedig két madárlődözöt jelentett fel.

Ezért egyesületünk részéről Tóth 15, Boka, Molnár és Német 7—7, a többi nyolc rendőr pedig 1—1 korona jutalomdíjat kapott. A díjak f. évi február hó 2-án lettek a városházán, kis ünnepség mellett kiosztva. Egyletünk nevében az elnök tartott ott buzdító beszédet és fejezte ki köszönetét.

c) Miután egyesületünk az „Internationaler Anti-Vivisektions- und Tierschutz-Kongress“-hez, amely f. évi július hó 6—10-ig lesz Londonban megtartva és amelynek tárgyai: 1. Az általános állatvédelem és 2. Az Anti-Vivisektió, képviselőt nem küldhet ki, beküldtem, a kongresszus elé való terjesztés végett, ennek vezértitkárához, egy írásbeli értekezést, illetve javaslatot, amely az eb-fogási módokról, az elfogott ebek szállításáról és további sorsáról szól. Mellékeltem egy olyan humánus ebfogó-hurkot, amilyen most Sopronban az ebek elfogásánál használatban van.

d) Schaffer József ur szóbelileg jelentett be egy eb-kinzási esetet. Ezen eset további eljárás végett be lett jelentve a rendőrfőkapitányságnál.

e) Az 1908. évi zárszámadás, a kiadások és az egyleti vagyon kimutatásai be lettek küldve az itteni m. kir. pénzügyvizsgálatához.

f) A múlt évi tagok névjegyzéke, amely néhány közlést, illetve felkérést és az idei közgyűlésre való meghívót is tartalmazta, 425 példányban lett nyomtatva és meg lett küldve idejekorán minden egyes tagnak.

g) Miután egy itteni lapban egy cikk jelent meg, amely a fekete rigó üldözését ajánlotta, beküldtetett négy helyi lapnak, közlés végett, figyelmeztetés, hogy ezen madár nálunk a hasznos madarak közé tartozik, ezt vagy fészket tehát bántani nem szabad.

Felhívtuk a m. kir. ornitológiai központ figyelmét az ezen madár ellen emelt vádakra, valamint arra is, hogy Németországban a fenyves-rigó elfogása már meg lett tiltva, a mi vadászati törvényünk azonban ezt még mindig megengedi. Ezt megtiltani azért volna sürgősen kívánatos, mert a fenyves-rigón kívül számtalan oly madár kerül hurokba és enyvesvesszőkre, amelynek elfogását törvényünk tiltja.

A m. kir. ornith. központtól kapott válasz szintén közölve lett a négy helybeli hirlapban és be lett küldve közlés végett az „Állatvédelem“ t. szerkesztőségéhez is.

h) Groedl testvér urak, lakompaki cég küldött mint ez évi adományt, tiz koronát.

Köszönet ment.

i) Mechle József idei számvizsgáló bizottsági tagot, ennek felkérése folytán, annak idején Kár József ur fogja helyettesíteni.

j) Simon Aranka urhölgy küldött madárvédelmi célokra két koronát. Köszönet ment.

k) Sopronkeresztúrott, Hiltz József igazgató tanító ur vezetése alatt egy új tagcsoportunk létesült, amely jelenleg 4 tagból áll.

l) Kismartoni csoportunk veszített elhalálozás és elköltözés folytán négy tagot és kilépett egy tag.

Elhalt: Blaschek Ede, kgi erdőtanácsos és fő-tisztelendő Tóth István városi káplán ur.

Fogadja a t. csoport őszinte részvétünk kifejezését ez uton is.

Szaporodott ezen csoport hét új taggal.

m) Gyengő Pál ur a következő két új tagot jelentette be:

Kovácsi Barna urat, lyceumi tanulót Sopronban és Lébényi Chapó Józsefné urnót, Pápán.

n) Tagjaink, illetve tagcsoportjaink számára előfizettünk az „Állatvédelem“ című havi folyóiratnak 285 példányára.

Felkérjük itt azon tagjainkat és csoportvezető urakat, akik a fent nevezett folyóiratot esetleg nem kapják meg rendszeresen, hogy jelentsék ezt be (levelezőlapon), olvasható címmel, az Országos állatvédő egyesületnél Budapesten, IX., Ernő-utca 11—13. szám, mert a lap onnan lesz szétküldve.

4. Indítványok:

Első titkár indítványozza, hogy, miután az egyesület könyv árának csak egy magyar szaklapja van, t. i. az „Állatvédelem“ című; fizessen elő a m. kir. ornith. központnak „Aquila“ című folyóiratára. Ennek 1908. évi (XV.) folyama megjelent és kerül 16 koronába. Terjed 360 nagy oldalra, 24 ábrával. Szerkeszti Herman Ottó.

Az indítványt a választmány helyesléssel elfogadta.

Krump Miklós, I. titkár.

A Körmentdi Állat- és Madárvédő Egyesület megalakulása. Az egyesület 54 taggal megalakult és az alapszabályok megerősítés végett fel lettek terjesztve.

Az egyesület elnöke: Perényi Antal prépost-plebános, alelnöke: Csedera Mátyás plebános, titkár: Meisel Rezső polg. isk. tanár, pénztáros: Vizi Jenő gőzmalmi tisztviselő, jegyző: Gerlits Elek szolgabíró; választmányi tagok: Sipos Antal uradalmi főerdész, Tomka Jenő erdőgondnok, Wurmfeld Ignác tanító, Fodor Bernát állatorvos, Loránffy Lajos tanító, Darab Lajos tanító.

Az egyesület mint ilyen ugyan nem igen tudott eddig nagyobb munkásságot kifejteni, de azért a tagok, kivált Sipos Antal hercegi uradalmi főerdész ur sem fáradságot, sem anyagiakat nem kímélve, bámulatos munkásságot fejt ki a madárvédelem terén. Buzdítása és szakszerű utbaigazításával nem csak Körmentden, hanem a vidéken is számos madárvédő barátot szerzett hazánknak. Csak Körmentden 30 helyen állítottak etetőket a télen. Neki köszönhető, hogy 504 fészekodu van kitéve, melyekben tulnyomó részben éneklő madarak

fészkelnek. Az 504 fészekoduból 354-et saját költségén hozatta, a többit az egyesület tagjai.

Kezdő egyesületünk tehát szép jövőnek néz elébe, mikor ilyen ügybuzgó lelkes tagot nevezhet meg sorában, mint Sipos Antal főerdész ur. *Meisel Rezső.*

Az Aradi Állatvédő Egyesülettel a következő sorokat vettük: Köztudomásu dolog, hogy a madarak egy része évenként nagymennyiségű petét, pillét és lepkét pusztít el, amelyek legádázabb ellenségei a gyümölcsfáknak és gyümölcsnek. Az elszaporodott hernyók lerakják petéiket a virágok kelyheibe, ami által férges lesz a gyümölcs. Az emberi kéz ha segít is annyira-mennyire a bajon, azt kiirtani nem képes és leghathatósabb barátja és segítőtársa az embernek e munkájában a *madár*, amely annyi ártalmas rovar és parazitát pusztít el. Szakértők megállapították, hogy a gyümölcsfák ezen ádáz ellenségeit a madarak pusztítják; a kis madarak azok, amelyek évenként millió és millió hernyót, petét és a gyümölcsfának és gyümölcsnek annyi veszedelmes ellenségeit pusztítják el. E hasznos kis cinegék télen azonban kizárólag *zsiros* vagy olajos tartalmu magokkal táplálkoznak és különösen télen, ezen eleség hiányában éhséget szenvednek és nagyon pusztulnak. Az Aradi Állatvédő Egyesület elnöke, *Lukácsy Lajos*nak ez irányban a földmivelésügyi miniszteriumhoz felterjesztett indítványa és a magyar ornithologiai intézet elnöke, *Herman Ottó* véleménye alapján, a földmivelésügyi miniszterium méltányolta a megindokolt kérelmet és a napokban három szak napraforgómagot küldött Az Aradi Állatvédő Egyesületnek azzal, hogy azt Arad városában és Arad vármegyében ossza ki. Ezen napraforgó-magból kap minden község, hogy a község háza, valamint minden iskola kertjében — felekezeti külömbiség nélkül — napraforgó-mag termesztés. Kívánatos volna, ha a gyümölcsstermelés érdekében, a hasznos madarak ápolása és megvédése céljából magánosok is érdeklődnének és ez okból az állatvédő egyesület felkér mindenkit, aki a fönti célból kertjében napraforgó-magot vetni hajlandó, azoknak vetési és kezelési utasítással ellátott dobozokban szívesen küld portómentesen napraforgó-magot. Az Aradi Állatvédő Egyesület.

Állat- és madárvédő egyesület Vác-on. Ivánka Pál, vácjárasi főszolgabíró, a váci járási közművelődési egyesület elnöke, Bárdos Ernő városi tanácsnokkal és az O. Á. V. E.-tel karöltve mozgalmat indított meg egy váci és vácjárasi állatvédő egyesület alakítására

Április hó 6-án, majd április 22-én elértekezlet híván össze, ennek során határozatba ment, hogy az egyesület meg fog alakittatni s az alakuló-gyűlés — tagok előrebocsátott gyűjtése után — május hó 22-én meg fog tartatni.

Tekintettel arra, hogy az ügyért lelkesedni tudó előkelő ügybarátok vetették latba magukat s számításba véve Vác város és a váci járás minden szépet és jót pártfogolni kész közönségét, nem lehet kétség, hogy a törekvés fényes sikerre vezetend. — A továbbiakról lapunk jövő számában adunk tudósítást.

Állatok világa.

Fecskék mint mentők. Egy francia folyóiratban Milne Edwards természettudós élményeiből a következőről van említés téve. Edwards a tengerpart egy szikláján fegyverét lövésre készen tartva a fecskéket leste. Egy fecske elég vigyázatlan volt és lőtávolságra került. Edwards lőtt és a fecske a tengerbe esett, de a lövés nem volt halált hozó, hanem a fecske, bár vére körülötte pirosult a vízben, szárnyaival csapkodott és vergődött. Ekkor két fecske, nem törődve a még mindig lövésre készen tartott fegyver fenyegető villogásával, a sebesült fecskét két oldalt szárnyainál fogva megragadta és tova vitte. Öt-hat méternyi távolságra egy másik fecsképar vete át a sebesültet és ennek a két fecsképarnak, így egymást felváltván, sikerült sebesült társukat végre egy hozzáférhetlen sziklán biztonságba helyezni.

—yi—

Adat a róka ravaszágához. Egy gazda, a baromfi-állományát tizedelő róka „huzását“ a friss havon megállapítva, hajtóvadászatot rendezett a vörös kabátú tolvajra. A hajtás végén szembe jön vele 4 suta szarvas s ezeket nyomon követve — egy róka. Lesi, várja, hogy lövésre alkalmasan fogja el a puskacsővel a rókát, de hiába: az a 4 szarvastehenet tovább is úgy követi, mint előbb, t. i. sarkukban van folytonosan, úgy, hogy rá löni nem lehet. Végre oda lő a gazda — nem talál — az 5 darabból álló kompánia szétfut, eltűnik. Utána néz ekkor a vadak nyomainak a havon ott, ahol a lövés előtt mozogtak és ott, ahol lövés után s megállapítja teljes bizonyossággal, hogy a ravasz róka olyannyira az „elővéd“, a szarvasok nyomán ment folytonosan, hogy nyomait a hóban fellelni nem lehetett, azok egybeestek a másik 4 állat nyomaival.

Tény, hogy nehéz ezt a véletlennek betudni s valószínűbb, hogy ravasz számítással készakarva csinálta így műveletét a veres frakkos állat. *mo.*

SZEMLE.

A „madarak deputációja“ című vers és a földművelésügyi miniszter. A „Néptanítók Lapja“ f. évi 5. számában Vaday József ötletes szép versben madár-küldöttséget meneszt Darányi Ignác földművelésügyi m. kir. miniszterhez, ki ismeretes madárvédelmi rendeletével tudvalevőleg messzemenő üdvös intézkedéseket léptetett életbe a hasznos madarak érdekében. A pompás költeménynek szószerinti közlésére ez alkalommal, sajnos, nincs terünk; lényege az, hogy többféle hasznos madár el- és felpanaszolja a hatalmas védnök, a miniszter előtt szomorú állapotát s a körülményeket, amelyek a védőrendelkezés dacára még mindig fenforognak és állnak abban, hogy a helyhatóságok lazán veszik a rendelet végrehajtását és ellenőrzését; némely hivatalos közegnek arról tudomása sincs; a madárfogdosás hálójával, lépvesszővel folyik tovább; gummi-parítya és Flóbertpuska még mindig működnek a madárpusztításban; az alázatos kérelem tehát a hasznos madarak részéről

az, hogy a „nagy ur“ — a miniszter — védelmezze meg mind ez ellen még hathatósabban is a hasznos madárvilágot.

Nos, természetesen, hogy a „nagy ur“ azonnal és ismét is rendelkezik ez ügyben.

„És él a hála a kicsiny szívekben,
Dalos madárnép vissza-vissza száll,
És hála-himnusz zendül fel vidáman
A kegyelmes urnak ablakszárnyinál“.

Ennek a kedves dolognak a további története — mint értesülünk — az, hogy *Darányi Ignác* miniszter ezt a hangulatos költeményt szívélyes levélben köszönte meg a szerzőnek, melynek soraiból nemcsak a tárgy iránti meleg érdeklődés, hanem az is kiérzik, hogy amit e téren tenni lehet: azt ügybuzgó miniszterünk minden bizonnyal meg fogja tenni és így a mai prózai világban is megéshetik, hogy egy költeményből nemzetgazdasági fontosságú miniszeri rendelet fakad.

A gazdasági ügyek nagy minisztere azonban nemcsak megköszönte, hanem honorálta is az író törekvését, buzdításul megküldvén neki Chernel nagyértékű *Madárkönyvét*.

Vaday ezt az ajándékot az alábbi verses levélben köszönte meg, melyhez a *Madarak és fák napja* című munkájának II-ik kiadását csatolta a hozzávaló eredeti *dalosfüzettel*, melyben a könyv verseinek *Beleznay Antal* hírneves zeneszerzőnk által dallamosított számai vannak befoglalva.

A válaszevél így hangzik:

Kegyelmes Uram!

— — — — Hálás köszönet!

Megérkezett a drága könyv . . .

S hozza nékem nagy lelki örömet . . .

— Benne pintyöke, kócsag — ölyv,

S ezernyi kincse szép magyar hazámnak,

Erdőn, mezőn mely tündökölve száll . . .

Nyomában élet vidám zaja támad

A föld göröngyén s a kert fáinál.

— — — — — Szántok magam is, — Kegyelmes Uram!

Ha kell: ekét is hozzá készíték.

Sok apró könyvem lehet a tanúja,

Hogy fog ekém és mint szántok-vetek.

S hogy nem vagyok én a poezis rabja,

Bár pendül a vers is, ha nincs munka más . . .

E kicsi könyvem tisztelettel adja

Vissza a Nagynak a látogatást.

*

Hát kedves, lélekemelő dolog ez mindenképen! Egy u. n. „szürke“ tanító-ember bekopogtat az ő inséges madaraival egy a mezőgazdaságban elévülhetlen érdemeket szerzett igazán „nagy“ urhoz s ez a nagy ur híven meghallgatja ezt a „koldus társaságot“ s még feleletre is érdemesnek tartja! . . .

Le a kalappal, azt mondom.

M. K.

Haakon király és az állatvédelem. Norvégia királya nem régen egy rendeletet bocsátott ki a lovak védelme érdekében. A 8 pontból álló rendelet irányul az állatok túlterhelése, ütése-vereése, a járművek hiányos kezelése, a lószerszámok célszerűtlen volta, hidegben a letakarás és mindenkor az itatás elmulasztása, az elmulasztott és hibás patkolás s oly lovaknak használata ellen, melyek kivénültek, elerőtlenedettek, harapósak vagy kitorók (eliramodók). A kihágókra megfelelő büntetéseket szab a mondott rendelet.

VEGYESEK.

Visszaemlékezés egy fecskefiókára. Most, hogy márciusban ismerőseinek őszinte fájdalomra a nagy magyar írómasternek: Eötvös József bárónak leánya, vásárosnaményi Eötvös Jolánta bárónő, özvegy pallini Inkey Istvánné báróné elhunyt, engedtessek meg nekem a nemeslelkű urasszony életéből egy reflexióval élnem.

1905 nyarán történt. Egy szép napon sürgősen (telefonice) kastélyába hivatott a boldogult báróné. Azonnal átmentem. Előhozott egy házi fecskefiókat (Chelidonna urbica), mely valahogy az emeletes kastély felső csatornája mellett levő fészekből pottyant ki.

A báróné tudva, hogy szenvedélyes ornithológizáló létemre jól ismerem a hazánk faunájában otthonos madarak életmódját, kérve-kért, hogy mindenáron mentsem meg a szegény kis fecske életét és, ha már a fészekbe visszahelyezni lehetetlen, mesterségesen neveljem fel. Én azonban erre nem mertem vállalkozni, ismerve gyerekkori praxisból azon nehézségeket, mikkel a fiatal rovarvők felnevelése jár; őszintén megvallottam tehát a boldogult bárónénak, hogy nincs más választható mód, mint egy, t. i. a kis fecskének gyors, fájdalom nélküli kivégzése.

A báróné, kit e kijelentésem valószínűleg nagyon idegessé tett, hirtelen magamra hagyott, még egyszer kérlelve, hogy mindenáron kísérletezzek a fecskefióka életének megmentésével.

Talán azt mondhatnám, most is nehezemre esik visszagondolnom arra a végtelen könnyelműsége, mellyel a szerencsétlen fiafecske kivégzésének gondjától megszabadulni igyekeztem. Odaadtam a gyámoltalan kis állatot egy iskolásfiúnak, aki kérte, de előbb megígérttem vele, hogy a fecskefiókat gondozni, etetni és felnevelni fogja.

Hogy mi lett a fészkebe vissza nem helyezett aprósággal, nem tudom, nem is kutattam, de sejtem, hogy a legnagyobb irgalmat akkor gyakoroltam volna vele, ha pillanat alatt megsemmisítettem volna. *B. Gy. főerdész*

HIREK.

Darányi Ignác földművelésügyi minisztert a Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagjává választotta. Örömmel regisztráljuk ezt a hirt. Darányi, minisztersége alatt, a tudományos intézetek és állomások egész sorát alapította és fejlesztette az ismeretterjesztés fontos

tényezőivé. Kivált a kisemberek érdekeit szolgáló szakiskolák számát nagyban szaporította és a legkülönbözőbb szakmákat érintő könyvek százazreit hozta évről-évre forgalomba. Azt lehet mondani, hogy a felvilágosítást és tudást az ugynevezett legfelsőbb köröktől a legkisebb emberekig ugyszólván házhoz vitte és ezen az uton a haladásnak oly hatalmas propagandáját gyakorolta, mely kulturtörténetünkben páratlanul áll. A művelődés minden barátjával egyetemben mi is a legmelegebben üdvözljük az Akadémia új tagját. —yi—

A természeti emlékek fentartása. Darányi Ignác földművelésügyi min. fontos lépést tett a természeti emlékek intézményes védelme érdekében, amidőn megbizta Kaán Károly erdőtanácsost, hogy a természeti emlékek fentartásának kérdését tanulmánytárgyává tegye. Kaán erdőtanácsos e megbízatásnak megfelelt s munkája: „A természeti emlékek fentartása“ címen most jelent meg a földművelésügyi miniszter kiadványaként. Kaán szerint gondozásra, sőt törvényes védelemre érdemes természeti emlékként volna tekintendő: a hazai föld felületén, vagy annak mélyében a természet bármely világába tartozó minden olyan természeti alkotás, mely vagy történetileg becses, vagy tudományosan értékes, esztétikailag kiváló, bármi okból ritka, vagy pedig arra hivatott, hogy idővel a természeti emlék becsével bírjon. Kaán ezek alapján azt javasolja, hogy az egész magyar társadalom bevonása mellett írjuk össze természeti emlékeinket és a kellően elbírált anyag ismerete után a külföld egyes országai példájára hozzunk olyan törvényt, mely a műemlékekhez hasonlóan biztosítson védelmet a természeti emlékeknek. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter, aki a természeti emlékek védelme érdekében még 1900-ban kiadott intézkedésével megelőzte az európai országok idevonatkozó akcióit, most e füzet szétküldése mellett felhívta a törvényhatóságokat, hogy a kerületükben található természeti emlékeket írják össze és tegyenek javaslatot azok minden időkre biztosítandó védelméről. Nagyarányu országos mozgalomról van tehát szó és mi nem családunk, ha azt reméljük, hogy az egész magyar társadalom az ügy érdeméhez méltó lelkesedéssel kapcsolja fel a földművelési miniszter akcióját.

Követésre méltó példa. Váry Rezsóné urasszony Szerencsen, saját költségén a következő tartalmu falragaszon hívta fel a figyelmet az állatvédelemre:

Kérelem és figyelmeztetés.

„Aki állatot kinez, vagy durván bántalmaz: 8 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. (1879. évi XL. t.-c. 86. §.)

Felkérem a tisztelt nagyérdemű közönséget, hogy minden kegyetlenség láttára szólaljon fel, részesítse védelmében az állatokat, esetleg engedtelenség esetén rendőr, csendőr közbenjárását vegye igénybe, avagy a főszolgabírói hivatalnál az állatkinzót bejelenteni sziveskedjék.

Csak aki az emberszeretet erényeivel bír, képes részvétet érezni és a mentésére sietni a szegény és magával tehetetlen állatnak. Mert aki kegyetlen tud

lenni a védtelen állatokhoz, annál embertársai is hasztalan keresnek könyörtületet.”

Midőn egyesületünk nevében hálás köszönetet mondunk a nemesen érző urhölgy e cselekvéseért, egyben ajánljuk e szép példát követésre.

A bécsi állatvédő egyesület közlönyének áprilisi száma több oly adatot tartalmaz, mely méltán gondolkodóba ejtethet bennünket. Ez az egyesület, mely kizárólag Bécs város és környékére kiterjedő hatáskörrel bír, tehát tisztán helyi és nem országos jellegű egyesület, fejlődésében és gyarapodásában mondhatjuk irigylésre méltó. Az említett közlönynek majdnem valamennyi száma a tagok nagyarányu szaporodásáról ad hírt. Az áprilisi számban 97 új tag felvételéről tétetik jelentés. Az egyesület vagyona meghaladja a 400.000 koronát. Az egyesület mult évi bevételei között hét hagyomány szerepel kerekszám 78 ezer koronával. Az örökhangyók között a következő nevekre bukkanunk: Horváth József 9246 korona és Klára v. Tóth 10.097 koronával.

Ilyen nagyarányu a közönség rokonszenve és áldozatkészsége egy olyan egyesület irányában, mely állatmenedékházával és egyéb hasonló intézkedésekkel ugyszólván kizárólag a helyi állatvédelem szolgálatában áll. Minő megszegyenítő kis arányu a mi közönségünk részvétele és érdeklődése az Országos Állatvédő Egyesülettel szemben, mely tevékenységét az egész országra terjeszti ki, a vidéki egyesületek minden tagját évi 70 fillérért szaklappal látja el, közel 90.000 Gyermechnaptárt és több ezernyi egyéb nyomtatványt hoz forgalomba, az Országos Ifjusági Madárvédő Ligában ma már 140.000 gyermeket egyesít stb. és mindezek mellett megteszi mindazt a helyi állatvédelem érdekében, amit a bécsiek: fentart egy állatmenedékházat, mentőkocsit állít a közutakon szerencsétlenül járt állatok számára, jutalmazza a rendőröket, erdő- és mezőőröket stb. Vajha az Országos Állatvédő Egyesület tagjai is, méltatván az egyesület közhasznu működését, a bécsi példából egy kis lelkesedést merítenének! — yi —

A párisi állatvédő egyesület radikális lépésre határozta el magát. Ünnepelesen törölte tagjai sorából Uzès hercegnőt azért, mert birtokain nagyarányu hajtó- és egyéb kegyetlen jellegű vadászatokat rendezett. A hercegnő a törlés ellen tiltakozott és azzal védekezik, hogy az említett vadászatok rég óta divó gyakorlaton alapulnak, melynek megóvása nemzeti érdeknek minősíthető. Az állatvédő szakfolyóiratok érthető kíváncsisággal várják a kérdés eldöntését. — yi —

IRODALOM.

„Ebtényésztés.“ Kézikönyv ebtényésztők, vadászok és ebkedvelők számára. Irta Monostori Károly. 195 oldal 100 ábrával. Kiadta a Franklin-Társulat. Ára füzve 3 korona, vászonba kötve 4.50 korona. Megrendelhető minden könyvesboltban.

Szerző e háromezeredik szakmunkájában a töle megszokott könnyen érthető, érdekes előadásban adja a kutya természetrajzi, bonc- és élettani s külemtani

leírását, tárgyalja és szép ábrákban bemutatja összes fontosabb fajtáit, azoknak szaporítását, felnevelését,

1. ábra. Szalkásszőrű pinszi.

táplálását, gondozását, tanítását, idomítását, használatát, adásvevését, szállítását s főbb hibáinak és beteg-

2. ábra. Skót terrier.

ségeinek orvoslását, mind e kérdésekben is ábrákkal illusztrálva a mondottakat.

3. ábra. Skye terrier.

Nincs ebre vonatkozó fontosabb kérdés, melyre e szép kiállítású könyvben a szerző meg nem felel. Ebtartó és ebkedvelő olvasóink szives figyelmébe ajánljuk e művet, melyet olvasni élvezetes és tanulságos, könyvtárban birni pedig értékes. Zs.

Szerkeszti MONOSTORI KÁROLY tanár, egyesületi főtítkár felelős szerkesztő.

Kiadja az ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET.

ÁLLATVÉDELEM

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“ NEK KÖZLÖNYE

BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCZA 11–13. sz. TELEFON 85–12.

Ezen lap közleményeinek utánnymását nemcsak szívesen megengedjük,
hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként. □ □ Előfizetési ára 1 évre 2 korona.
Tagok ingyen kapják.

VI. ÉVFOLYAM

1909 JUNIUS

∴ 6. SZÁM ∴

TARTALOM: Az O. Á. V. E. közgyűlése és a M. Á. V. E. Sz. nagygyűlése. — Néhány adat az ebtartáshoz és ebgondozáshoz. — Sok ilyen nőt hazánknak. — Jelentések a „Madarak és Fák Napja“ megünnepléséről. — Állatvédelem Malagában. — A Madarak és Fák napja. — A fekete és fenyves rigó. — *Egyesületi hírek:* A Szentgotthárd és Vidéke Állatvédő Egyesület. — *Hírek:* Dr. Kováts Lajos. — Személyi hírek. — A madárkedvelő Gráz. — Madártolvaj leleplezése Pozsonyban. — A bécsi állatvédő egyesület. — Az ebadó. — A madarak és az akáciát károsító élősdiek. — *Irodalom:* Gyermeknapjár-pályázat. — Birds useful and harmful. — „Közrendészeti ügyek Lexikonja“. — „Milyen lesz az új állatkertünk?“ — *Szemle:* A Madarak és Fák napjáról. — Új törvény az állatkinzás ellen Németországban. — A bérkocsi-iparra vonatkozó köznigsbergi új szabályrendelet. — Az állatok leölése. — *Vegyesek:* A fák és más növények védő permetezéséhez.

Az országos Állatvédő Egyesület közgyűlése és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének nagygyűlése.

A közgyűlésről a következő jegyzőkönyv vétetett fel:
Jegyzőkönyv,
mely felvétetett az 1909. május 9-én, az O. M. G. E. disztermében tartott „Országos Állatvédő Egyesület“ közgyűléséről és a „Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének“ nagygyűléséről.

Jelen voltak: marosi Máday Izidor elnökle alatt Hauszmann Alajosné alelnök, K. Nagy Sándor tb. elnök, Szallenbach Imre tb. titkár, Csörgéy Titusz

tb. tag, Monostori Károly titkár, Hänslér Károly jegyző, Alexy Kornél a nagybányai, Fodor Árpád a szentgotthárdi, Göttmann Bódog a celldömölki, dr. Kováts Lajos a pozsonyi, Marosi József az esztergomi, Monostori Károly a lugosi és sóproni, Selymessy Ferenc a kecskeméti, Szokoly Tamás a nagyváradai szövetséges egyesületek képviselőiben; Grimm Gusztávné, Groder Kornélné, özv. Hangl Józsefné, özv. Kolozsváry Károlyné, dr. König Henrikné, Krizbay Mária, Miskó Józsefné, Monostori Ágnes, Monostori Margit, özv. Párfy Károlyné, Pauer Béláné, özv. Schmidt Miklósné, özv. Treszler Károlyné, Altmann J. József, Benkes Ferenc, Fodor László, Greiner József, Landthaler Gyula, Molnár Ákos, Piazza Antal, Róth János, Schweiger Mór, Székács László Pál, óvári Szeőke Béla, dr. Stern